

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 216 (3378) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Japán elismerte az új olasz fasiszta kormányt

Serényen folynak Washingtonban a hármass értekezlet előkészületei — Zuhogó eső nehezíti a bolsevisták ukrainai előnyomulását

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán kormány hétfőn délelőtt rendkívüli ülésre ült össze, amelyen elismerte Olaszországnak a Duce vezetése alatt álló fasiszta köztársasági kormányát. Az ülés a miniszterelnök hivatali helyiségében folyt le.

Lisszabomból jelentik: (B. T.) Az United Press szerint Washingtonban egymást érik a tanácskozások Hull, Sanley, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete és Harrimann között. A tanácskozásokról Hull időnként beszámolt Rooseveltnak. Politikai körök szerint a hármassértekezlet előkészítése folyik. Az Egyesült Államokat minden bizonnyal majd Hull képviseli az értekezleten.

Zürichből jelentik: Az olasz harotéren az utolsó 24 órában a középső és keleti szakaszon voltak nagyobb harcok. A német vonal jobb szárnyán az amerikai csapatok szombaton és vasárnap folytatták ugyan támadásaikat a Nápolyt keletről és délkeletről védő német állások ellen, de Kesselring csapatai a kitűnő védelmet nyújtó magaslati állásokból visszavertek minden kísérletet.

A német léghaderő hatásos közreműködése a keleti védelmi harcokban

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenté: A német léghaderő kötelékei szeptember 25-én a keleti arcvonal déli szakaszán és a középső szakasz gyújtópontjain nagymértékben kivették részüket a súlyos védelmi harcokban. Bár az időjárás mindenütt kedvezőtlen volt.

Különösen a Kubáni hídfőnél, a Dnyeper középső szakaszánál, valamint Szmolenszk körül arattak jelentős sikert, ugyanakkor a szovjet súlyos veszteségeket szenvedett és nagymennyiségű hadianyagot veszített. A Kubáni hídfőnél német harci, bukó- és osztagrepülőgépek rajtaütései különösen a partraszálló szovjet csapatok ellen irányultak. Négy partraszállóponton elsüllyesztettek, kettőt súlyosan megsebesítettek. Nagy részük volt a szovjet

katonaság megsemmisítésében. — A Dnyeper középső szakaszán támadó vadászok, rombológépek és nehéz harci gépek oly hatásosan verték vissza a szovjet jobb áttörési kísérletét, hogy a szovjet részből felvonultatott komppok és pontonok nagyrésze szétroncsolódott. A Dnyeper keleti partját német repülőzredek tartották hatásos ellenőrzés alatt és tehermentesítették a német gyalogságot és páncélos csapatokat. Különösen nagy volt a szovjet vesztesége a Csernogovtől a Pripety vonalig terjedő szakaszon. A tömegesen bevetett német gépek egymagukban elretesztelték a szovjet tömegrohamait, 9 partraszállócsapatot, hat pontont és három készenlében álló vonatát semmisítették meg, illetve tették használhatatlanná.

Egész Ukrajnában ősziessre fordult az időjárás

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint, a keleti harctér leghevesebb csatái vasárnap a Dnyeper középső folyásán mentén, különösen Kremencsung előtt és ettől a vidéktől délre voltak. Kremencsungnál a most már négy nap óta tartó támadásokkal sem tudták újabb teret nyerni a szovjetcsapatok. A támadások másik súlypontja a Brjanszk-Gomel közötti vasutvonal, ahol a szovjet három napja nagyobb erővel támad. A déli szakaszon a dnyepropetrovszki és a zaporozszi hídfő ellen intézett szovjettámadások eredménytelenek voltak. Az időjárás itt és egész

Ukrajnában teljesen ősziess. A zuhogó eső megnehezíti a szovjet előnyomulását.

Lisszabomból jelentik: (MTI) Az angol híriroda jelentése szerint az elmúlt héten az angol légierő vesztesége 88 gép volt Európa felett, 12 a Földközi tengeren 5 a Közelkeleten, egy Indiában vesztett el, ami összesen 106 repülőgép.

Tokio. (MTI.) A NTL. jelenti: Dél-északi-északi harctéri értesülés szerint japán bombázók szeptember 25-én hajnalban, a Salomon szigetek között, Vella la Vella közelében megtámadtak egy

elleneség hajókaravánt, amelyből két nagy szállítóhajó telitalálat folytán kigyulladt. Egy japán repülőgép önfeláldozóan ráesett a célpontra és megsemmisült. Vasárnap a japán repülők több támadást intéztek Uj Georgiában az ellenesség kiszállóhelyei ellen, ahol súlyos

károkat okoztak.

Tokio. (MTI.) A NTL. jelenti: Mint a császári főhadiszállás közli, egy japán tengeralattjáró szeptember 12-re virradóra az Uj Hebridáktól keletre elsüllyesztett egy ellenséges cirkálót.

Tokio. (MTI.) A NTL. jelenti: A kormány tájékoztató hivatalában úgy tudják, hogy még nem erősítették meg hivatalosan a szovjet híriroda arról szóló jelentését, hogy hét amerikai bombázó-repülőgép szeptember 12-én Kamcsatka félszigeten szovjet területen kényszerült leszállani. Miután megelőzően támadást intéztek Kurilli északkeleti partvidéke ellen. A moszkvai japán nagykövetet utasították, hogy ebben az ügyben kérjen Moszkvában felvilágosítást. A japán kormány eddig még nem kapott értesítést.

London szeretné kimozdítani Moszkvát külpolitikai elzárkózottságából

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Egy svéd szakszervezeti képviselő, aki résztvett a southporti szakszervezeti értekezleten, a *Socialdemokraten* című lapban azt írja, hogy az angolok komolyan törekednek arra, hogy Oroszországot kimozdítsák külpolitikai elzárkózottságából. Egyebek között arra igyekeznek rávenni Oroszországot, hogy jelölje meg világosan jövő magatartását a kis államokkal szemben. A szakszervezeti értekezleten az oroszok és amerikaiak egyáltalában nem érintkeztek, bár angol részből megkísérelték a közvetítést. Az amerikaiak kijelentették, hogy az orosz szakszervezetek függése az államtól ellenkezik a demokrata elvekkel.

Stockholm. (MTI.): Washingtoni jelentés szerint Fulbright egy ülésen kijelentette, hogy a határozati javaslat az első lépést jelenti a kollektív biztonság megvalósítása felé. Több szenátor

és a különféle háborús bizottságok vezetői hangoztatták, hogy a javaslat azt jelenti, hogy Amerika tudatában van, hogy milyen felelősség terheli a világ béke megvalósítása terén. Ball minnesotai szenátor kijelentése szerint Amerika lesz majd magva a jövőendő világszervezetnek, amely katonai hatalommal rendelkezik, hogy megakadályozza a támadásokat. A Svenska Dagbladet amerikai tudósítója szerint ez az elgondolás megfelel Washington álláspontjának.

Lisszabomból jelentik: Newyorki jelentés szerint Spelman newyorki érsek vasárnapi beszédében azt a reményét fejezte ki, hogy a szövetséges hadak módját éjtik Róma megkímélésének. Az Isten és az egyház ellenségei — ugymond — romokban szeretnék látni Rómát, de meggyőződése, hogy elkerülhetik ezt a szerencsétlenséget, amely végzetes lenne a világ békéjére.

Hitler biztosította Norvégia háborúutáni függetlenségét és szabadságát

Oslo. (MTI.) A német TI jelenti: nemzetgyűlés vezetőinek testülete előtt Terbowen birodalmi biztos vasárnap Quisling miniszterelnök jelenlétében közölte a Führernek Norvégia európai helyzetére vonatkozó elhatározását, amely így szól:

— Életre-halálra szóló harcban állunk a bolsevizmus és plutokrata segítői ellen. Az angolszász kapitalizmus a moszkvai zsidó szövetséges társának, a bolsevista népmítóknak a nyugati műveltség és polgáriasság elleni tömegrohamaiért díjként már ma Európát ígérte oda. A harc döntő terhet vérben és javakban adott súlyos áldozattal a német nép viseli. Abban a tudatban hogy a harc eredménye nemcsak a német birodalom, hanem a germán népek és az egész földrész sorsát is évszázadokra meg-

szabja. Németország eltökéltséggel továbbra is vállalni akarja ezeket az áldozatokat. Abban a rendíthetetlen bizonyosságban, hogy elszántsága végül meghozza a győzelmet, mellyel a megbékélt Európa megteremtésének feltételét is megszerzi, mely teljes erejével szentelheti magát szellemi és anyagi jólétének felépítésére. A Führer megmásíthatatlan akaratára, hogy a sorsdöntő harc győzelmes befejezése után a nemzeti és szocialista Norvégia szabadságban és önállóságban éljen és az európai közösség magasabb szintjén csak azokat a szolgálatokat teljesítse, amelyek Európa örök időre szóló biztosítására feltétlenül szükségesek, meri egyedül ez a közösség lehet és lesz a biztonság döntő hordozója és keze.

Egész hadseregeket vetett harcba a Szovjet a rég tervezett, nagy áttörési csatában

A németek véresen visszaverték minden betörési kísérletet — A déli olaszországi hadszíntéren felderítő tevékenység folyt

Megalakult a szövetségesek közös bizottsága Algirban

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: A földközítengeri és oroszországi hadihelyzettel kapcsolatban valamennyi német lap rámutat a nagy keleti elszakadó mozdulatok jelentőségére. A német sajtó emlékezteti olvasóit arra, hogy a szövetségesek terve szerint még ezen az őszön át kellett volna törni a keleti német arcvonalat és felszakítani a déli frontot és ezzel háborus döntést kicsikarni. A lapok kivétel nélkül utalnak arra, hogy a német hadvezetés, valamint a német katonák fölületes harci szelleme éppen úgy meghiusította Stalinnak azt a tervét, hogy áttörje a német vonalat, mint a földközítengeri német arcvonal felgöngyölítését.

Szmolenszk térségében ismét nagyobb páncélos erőket vont össze a Szovjet

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: A keleti nagy anyagcsere eddigi súlypontjain tovább tartanak a szovjet fokozott támadásai, hogy újabb hadi erők harcbevetésével áttörjék a német fővonalat. Ezt a már oly régen tervezett betörést a kubáni hídfőnél nagyobb partraszállási művelettel a Dnyeper közepi folyásánál pedig ejtőernyős csapatok harcbevetésével akarták elérni. A német vezetésnek azonban ezeket a kísérleteket is sikerült meghiusítani, sőt nem vált valóra azon reményük sem, hogy a közepes szakaszon bekövetkezett időromlás befolyásolja a német mozdulatokat. Maguk a harcok azonban sem veszítettek erejükből és keménységükből. Változatlanul nagyok a szovjet ember- és anyagvesztései. A szovjet nemcsak hadosztályokat, hanem egész hadseregeket is harcbevetett, ami gázszil mértékű felhasználódási útközétté fejlődött ki. Csernigov vidékén a szovjet a kitérő mozdulatok e ellentámadások váltakozása során újabb rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. Heves harcok után sikerült ugyan egyes helyi beto-

réseket elérnie, de az éjszaka beálltaig ezeket mind hatálytalanítottuk. Brjankszktól nyugatra a szovjet a reggeli erős köd kihasználásával megpróbálta az Iputyon való átkelést, ez azonban csak részben sikerült, mert a német gránátosok kisebb csoportokban mélyen betörték az ellenség soraiba, több esetben egészen a szovjet ütegállásokig hatoltak, az ütegeket szátrombolták és páncélos csoportokat tettek harcképtelenné. Számos gyorstüzelő löveget és önműködő fegyvert hoztak magukkal.

A orosz zónákban a rossz időjárás és útviszonyok ellenére is igen súlyos harcokra került sor, de a német csapatok a betöréseket elrekesztették. Szmolenszk térségében a szovjet ismét nagyobb páncélos erőket vont össze. Ezek közül 10 páncélosot kilőttünk, több páncélosot pedig még az előző napon tettünk harcképtelenné. Az északi szakaszon a Ladogától délre csak felderítő és rohamcsapatvállalkozások voltak. Nehéz német tüzérség lötte a Finn-öbölben levő Lavenssari szigetet. Több robbanást és tüzeket figyeltek meg.

Vérbe fult a bolsevisták partraszállási kísérlete az Azovi-tenger partján

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: A megszükkült kubáni hídfő területén a szovjet megkettőzte erőfeszítéseit és keleten, valamint északkeleten támadott. Ugyanakkor Temrjuknál nagyobb partraszállási vállalkozást kezdett. Bár a szovjet 40 nehézpáncélosot vetett harcba, erőfeszítései mind meghiusultak. A harcok között

24-et szétlőttünk, vagy mozgásra képtelenné tettünk. Sikertelen volt a szovjet partraszállási vállalkozása is. A több mint 800 emberből álló különleges partraszállási csoport egy részét a tüzérség szétlőtte. A partrattott többi erőket gyorsan bekerítették és 293 fogoly kivételével ezek a géppuskák áldozatai lettek. A megmaradtak

és nagyobb mennyiségű fegyvert zsákmányoltunk. Ezzel a hídfő régi főarcvonala ismét szilárdan a német csapatok kezén van. Dnyepropetrovsknál a szovjet csak gyengébb támadásokat intézett, melyeket könnyen visszavertünk. Kremenosuknál a szovjet egyes helyeken számos páncélos felhasználásával támadott. Nehéz német rohamgyűk kilőtték 12 szovjet páncélosot, mire a többi visszafordult. Ugyanígy sikertelen volt az a kísérlet, mely ejtőernyős vadászokkal akart a németek hátába kerülni. A szovjetnek a Dnyeper közepi részén végrehajtott további átkelő-kísérletét szétvertük, miközben egy átmenetileg elvesztett helységet ismét elfoglaltunk és minden támadással szemben megvédtük.

Háromézfélezer fő eddig az amerikai hadsereg salernói vesztesége

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Salernonál, valamint attól keletre Potenza vidékén egészen Manfredoniáig, az angolok és amerikaiak a legutóbbi 24 órában általában egyes felderítő vállalkozásokra szorítottak. Az előző napok gyújtópontjain Salernótól északnyugatra és Monte Corvino felé északra nagyrészt erős csapatokat szenvedett gyalogság kimelése végett útegekre bízták az inkább gyantott, mint felismert német magaslati állások leküzdését.

Amszterdam. (MTL) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentés alapján közli, hogy az amerikai belügyminisztérium hivatalos közlése szerint az amerikai hadsereg vesztesége Salerno környékén szeptember 15-éig halottakban, sebesültekben és eltűntekben 3497 fő.

Genf. (MTL) A Német TI jelenti: Hore Belischa volt angol hadügyminiszter a *Neds of the Worldban*, egy londoni vasárnapi lapban a legújabb

olaszországi eseményekkel foglalkozva egyebek között azt mondja, hogy a háboruban a gyors elhatározás és megváltozott körülményekhez való gyors alkalmazkodó képesség nemcsak fontos, hanem a legfőbb szempont is. A nemrégiben Olaszországban bekövetkezett események — mondja a cikkíró — bebizonyították, hogy a szövetségesek legfelsőbb vezetősége, ellentétben a németekével, nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Németország értette a módját, hogy villámgyorsan és drámaian saját javára fordítsa az olaszországi fejleményeket. *Mussolini* feltűnést keltő kiszabadítása révén *Hitler* fölületes vezetőnek bizonyult, aki minden helyzetben feltalálja magát.

Stockholm. (MTL) A Német TI jelenti: A moszkvai rádió vasárnap reggel bejelentette, hogy algiri székkel szövetségszövetségi bizottság létesült.

Sikeressé japán légitámadás a csungkingkínai amerikai támaszpont ellen

Sanghaj. (MTL) A Német TI jelenti: A japán légi erő erős alakulatai vasárnap sikeres támadásokat intéztek az amerikai légi erők csungkingkínai támaszpontjai ellen. A japán támadások súlyos károkat okoztak a repülőtereken és katonai berendezéseken. Valamennyi japán repülő vízszatért.

Tokió. (MTL) A Német TI jelenti: A sanfranciscoi rádió egyik jelentéséből kitűnik, hogy abból a 18 amerikai bombázóból álló alakulathoz, amely szeptember 12-én a japán északkeleti szigetek ellen támadást intézett, egy gép sem tért vissza támaszpontjára. A császári főhadiszá-

lás annakidején jelentette, hogy 11 bombázógépet lelőttek. Most a sanfranciscoi rádió közli, hogy a többi hét repülőgép Kamcsatkában szovjet területen kényszerleszállást hajtott végre és nem repülhetett haza.

Tokió. (MTL) A Német TI jelenti: A tájékoztató hivatal vasárnap délután nyilatkozatot tett közzé arról, hogy szerződést kötöttek a SAN államok Burma részére való átengedéséről. A szerződés értelmében Japán a szerződés hatálybalépését követő kilencven napon belül megszünteti a japán közigazgatást a SAN államokban.

További változások várhatók az angol kormányban

Stockholm. (MTL) A Német TI jelenti: A *Stockholm Tidningen* londoni tudósítója arról tesz jelentést, hogy az eddigi változások után az angol kormányban még újabb személyesereket várnak. Ezzel kapcsolatban *William Jovitt* nijaépítési miniszter és *Lloyd George* tüzelőanyag miniszter nevét emlegetik. *Jovitt* esetleg megmarad a kormányban, de más tereát kap míg *Lloyd George*-től azt hiszik, hogy kiválik a kor-

mányból és más kerül a helyébe. *Amszterdam*. (MTL) A Német TI jelenti: *Roosevelt* elnök, mint az angol hírszolgálat jelenti, bejelentette, hogy *Sumner Welles* helyettes külügyminiszter lemondott. Egyúttal közölte, hogy utódává *Edward Stettinius* nevezték ki.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri a „MAGYAR LAPOK”-at.

Gazdák figyelmébe!

Hüvelyesforgalmi és Vetőmagforgalmi Központok megbízása folytán

Hüvelyes terményt és Vetőmagvakat

vásárol a HANGYA kirendeltsége, mint helyi kereskedő.
Kapisztrán János-tér 22.

XII. évf. Hétfő, 1943. szeptember 27.

Szózat-ünnepség az Erdélyi Párt Váradi-réti körzetében

(Nagyvárad.) Az Erdélyi Párt Váradi-réti körzete vasárnap este 7 órai kezdettel színvonalas zene- és dalestet rendezett a Szózat megzenésítésének százéves fordulójára alkalmából a Református Kulturpálya dísztermében.

Az ünnepi esten, melynek jövedelmét a hadigondozottak felszólítására fordítják, vendégül látták sebesült honvédeinket is. A megnyitó beszédet dr. Szabó Lajos mondta, aki emlékeztetett arra, hogy két héttel ezelőtt ünnepelte az egész ország a Szózat megzenésítésének első százados fordulóját.

A változatos műsor keretében a Koncertzenekar a kitűnő és fáradhatatlan Biró László hibátlan vezénylete mellett zenekari műveket, a Sztáray Mihály énekkar Soós András szakavatott vezetésével magyar és székely népdalokat, Nyeste István református lelkész egy Reményik és egy Sajó Sándor verset, Ertsey Lajos magyar nótákat adott elő nagy tetszés mellett. Fellépett még a műsor keretében a vonós-négyes, mely egy Mozart és egy Schubert-művet adott elő. Sok derűt keltettek Nosz Andor és dr. Gedeon István, akik felváltva, sőt olykor egymással versenyezve látták el a konferanzié szerepét. A mindvégig élvezetes műsor dr. Kecskés Balázs hitoktató lelkész zárószavaival ért véget.

Egyheti fogházra ítélték egy nőt a fajvédelmi törvény megszegéséért

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Első ízben történt, hogy a büntető bíróság a fajvédelmi törvénybe ütköző vétség miatt vont felelősségre egy nőt. A perbeli tényállás szerint Tőkés Mária, 26 éves szolnoki nap-ezamos leány együtt élt Polonyi Sándorral. Gyermekét várták és hogy az utód ne legyen törvénytelen, elhatározták, hogy házasságot kötnek egymással. A fajvédelmi törvény első paragrafusa alapján megjelentek tehát a tisztviselői hivatalban, ahol először a leánnyal vettek fel jegyzőkönyvet, aki kijelentette, hogy semmi olyan betegségben nem szenved, de nem is szenvedett, ami házassági akadályul szolgálhatna. Jegyzőkönyvbe adta azt is, hogy ilyen betegség miatt orvosi kezelés alatt sohasem állott. A felvett jegyzőkönyvet Tőkés Mária aláírta. Ezt követően megjelentek rajta az orvosi vizsgálatot és ennek során kiderült, hogy a leány már 1934-ben beteg volt és Turkevén orvosi gyógykezelés alatt állott, de megállapították azt is, hogy jelenleg is súlyos betegségben szenved. Ezért büntető eljárást indítottak ellene a fajvédelmi törvénybe ütköző vétség miatt. A szolnoki törvényszék a lefolytatott bizonyítási eljárás után büntetésnek mondotta ki Tőkés Máriaat a fajvédelmi törvénybe ütköző vétségben és ezért egy heti fogházra ítélték. A budapesti tábla most a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

Tévedtek a trafikhalmozók

Nem lesz dohányjegy, sem dohánykönyv

(Nagyvárad.) Az utóbbi hetekben mind gyakrabban megtörtént, hogy a dohányjövődék gyártmányaival kapcsolatban különböző korlátozási intézkedések híre terjedt el a fogyasztó közönség körében. Egyesek dohánykönyvről, mások pedig dohányjegyről szereztek tudomást s a hírek szerint azt állították, hogy dohánykönyvet csak azok a dohányzók kapnak meg, akik a könyvért darabonként 25 pengőt fizetnének.

Munkatársunknak alkalma volt ezekkel a híresztelésekkel szemben illetékes helyen érdeklődni, hol azt a kijelentést tették, hogy a híresztelések neveltségesek, miután annak

semmi alapjuk nincs. Ellenben való az, hogy igen sokan vannak olyanok, akik a trafik-vásárlást üzletszerűen üzik és emiatt állott be az a helyzet, hogy a készletek, amelyek máskor elegendők voltak, most állandóan kifogynak. Sajnos, ez ellen védekezni nagyon nehéz. Illetékes helyen azt tanácsolják, hogy minden dohányos maradjon meg megszokott és ismert trafikosánál, aki már jól tudja és ismeri vevőközönségének igényét. Ezután pedig gondoskodás történik, hogy a trafikosok csak azt a vevőközönséget elégítsék ki, akiket már ismernek.

Iskolát kap a Horthy István-telep

Váradszöllős Nagyváradhoz való csatolását tárgyalta a városi kisgyűlés

Nagyvárad, Szept. 27. Szombaton délelőtt tartotta rendes ülését a városi kisgyűlés. Az ülésen dr. Horthy Endre főispán előterjesztést tett Váradszöllős községnek Nagyvárad városához való csatolása ügyében. A főispán megjegyezte, hogy az egybeépített Váraddal való csatolást feltétlenül szükségesnek tartja. De nemcsak Váradszöllős, hanem Váradszentmárton, Hájó és Félix-fürdő egybekapcsolása is időszerű.

Váradszöllősnek Nagyvárad városához csatolása 391 házzal, 1226 katasztrális holdnal és 1776 léleknek csatlakozását jelentené. A városra a közművekkel való ellátás hárul, amit megkönnyít az, hogy a villamos áramot máris szolgáltatja. A község ha-

tára azonban nem jelentené, hogy a város vele már hozzá is jutott a most hiányzó gazdasági és egyéb területekhez. A községi földet ugyanis gazdasági célt szolgálnak s nem is vonhatók el a rendeltetésük alól, hiszen éppen a város érdekében is nem-hogy csökkenteni, de még inkább szaporítani kellene a termelés lehetőségét.

A község lakosai az átcsatolással előnyösebb helyzetbe jutnak, élvezve a város lakosainak kijáró előnyöket, míg adózás szempontjából részükre különleges helyzet biztosítható. Az átcsatolással felmerülő közigazgatási kérdések a jelenlegi községhezán létesítendő kirendeltséggel megoldhatók lesznek.

Nyugalomba vonul Pikó János főmérnök

Tárgyalta ezután a kisgyűlés Pikó János városi főmérnök, nyugdíjazási ügyét is. Dr. Soós István polgármester beszámolt a kisgyűlésen arról, hogy Pikó János nyugdíjazás iránti kérelmét a belügyminisztériumban a legnagyobb megértéssel fogadták és az eltöltött időt a főmérnök érdemeiért, rendes szolgálati időnek tudják be. Így 41 évi szolgálati időt számíthatnak fel. Dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag szólott hozzá az ügyhöz, megjegyezve, hogy Pikó János főmérnök távo-zása nagy veszteséget jelent a városnak, azonban meg kell hajolnia a nyugdíjazási kérés indokolása előtt. Ezután megállapították, hogy a nyugdíj illetménye a jelenlegi fizetésének 100%-át fogja kitenni, melyre egyelőre előlegeket folyósítanak. Ezután az orvosok fuvardíját ál-

lapították meg, majd dr. Dalló Gyula tanácsnok előadta, hogy a Horthy István telepen most épült 40 ház és a körülötte lévő lakóházak megkívánják, hogy a város iskolát létesítsen a telepen. A telep lakóinak mintegy 200 iskolaköteles gyermeke van és ezek részére egy négytantermes iskola felépítését javasolja. A kisgyűlés a javaslatot magáévá tette.

Tárgyalta a kisgyűlés Putnik Bálint színházigazgató segély-ügyét is. A segélyt művészeti tiszteletdíj címén 15.000 pengőre emelték.

A további tárgyalások során elhatározta a kisgyűlés, hogy a Jádvolgyben vásárolt 240 öles ingatlant tovább bővíti és 10.000 pengő lappal a Jádvolgyében városi üdülőtelepet létesítenek.

Sor kerül a Bunyitay liget rendezésére is

Elfogadta a kisgyűlés a katolikus-református és evangélikus kántorok segélyének felemelését és a Bunyitay-liget rendezésének ügyét, melynek tervezte az iparügyi miniszter-

hez volt felküldve, ahol a felterjesztést jóváhagyták.

Ezután a kocsitűt kövezés munkálatának kérdését tárgyalta a kisgyűlés. Ez előterjesztés szerint a kiirtásról,

versenytárgyalásra hét jelentkező adott be ajánlatot. A legolcsóbb ajánlatot Nagy Torma Gyula szegedi vállalkozó tette, míg a második legolcsóbb ajánlatot Szele, Kovács és Szabó Jakab nagyváradai társas-cég tette. A kisgyűlés magáévá tette azt a javaslatot, hogy Szele, Kovács és Szabó Jakab társas-cég ajánlatát fogadja el, miután a differencia minimális. Fontos közérdekű szempontból ilyen irányban tesz javaslatot a közgyűlésnek.

Végül a kisgyűlés a gróf Tisza István-uti burkolat ügyét tárgyalta, miután Bielik és Kövéri cég a korábbi ajánlatát megismételte. A kisgyűlés úgy határozott, hogy az ajánlat kérdését a közgyűlés előtt fogják újra tárgyalni. Ezzel az ülés véget ért.

Nagyszámu közönség előtt, ünnepélyes keretek között zajlott le a nagyváradai gyorsleventék háztömb-körülí versenye

Nagy Gyula egy teljes körrel győzött az izgalmas versenyben

Igen szépen sikerült ünnepség előzte meg a nagyváradai gyorsleventék háztömbkörülí versenyt vasárnap délelőtt a Szent László-téren. Először tábori istentisztelet volt, melyen Arany Paskál premontrai kanonok, a Levente Egyesület elnöke misézett. Ezután került sor a levente kerékpárosok megáldására, majd az ünnepi beszédre került sor, amelyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk.

Ezután Király Géza levente mondta el a Levente-fogadalmat, Varga Ferenc gyorslevente pedig szavalt. A szeptember 12. és 19-i levente gyeztésének díkjosztása után a Szózáttal zárult az ünnepség.

Megkezdődött a verseny.

A sokszereplős közönség ezután körülvette az egész teret és megindult a háztömbkörülí verseny, melyen a következő gyorsleventék indultak: Albert Zoltán, Balackó József, Bézi László, Gazdag József, Kondics József, Nagy Gyula, Szupár Miklós, Tamás Lajos.

A versenyt Nagy Gyula nyerte egy teljes körrel, melyről holt napi számunkban részletesen beszámolunk.

Hatalmas tömeg vett részt a katolikus egyesületek megnyitó ünnepségén

Tegnap, vasárnap délelőtt 9 órakor összegyülekeztek az összes katolikus egyesületek az olasz Szentlélek plébániái templomban, hogy ünnepi keretek között nyissák meg a következő munkávet. Veni Sancte-vel kapcsolatos szentmise volt, amelyet Gálffy Sándor apát mondott, ugyancsak ő mondta a szentbeszédet is. Beszédében áldozatos, Kriszuszért lelkesedő munkára buzdította a megjelent egyesületeket. A szentmise alatt szentáldozáshoz járultak az egyesületek tagjai.

Ezt a napot használták fel az egyesületek arra, hogy az egésznapos szentsegítmádáson a békéért könyörögjenek. — Deután szentsegítmádási órára vettek részt az egyesületek, amelyen Bálteky Ferenc hittanár három elmékedést tartott az engeszt-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Jómádár.
 BELVAROSI: Méltóságos kisasszony.
 CASINO: A szárcu ember.
 KORONA: Magyar kívánságverseny.

Teljes tiszteletben tartják a németek a Vatikánállam szabadságát és függetlenségét

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Amióta a német csapatok vannak Rómában, az ellenséges hírverés mindenféle kitalálásokkal a német erőszakos uralom áldozatai gyanánt igyekeznek feltüntetni a Vatikánvárost és lakóit. Ezzel rossz hírbé akarja keverni a német véderőt. Ezek a kísérletek azonban hiábavalók. Magától értetődik, hogy a németek teljes mértékben tiszteletben tartják a Vatikánállam önállóságát és függetlenségét és csak a közrend fenntartása érdekében tartózkodik kevés német katonára a Vatikánvárosban.

Turóczy Zoltán püspök látogatása és vendégigehirdetők szolgálata a nagyváradai evangélikus egyházban

A nagyváradai evangélikus egyházközség folyó évi október hó 3-án Turóczy Zoltán tiszkerületi napot tart a következő programmal: Délelőtt 10 órakor istentisztelet a templomban (gr. Csáky István-utca 26.). Igét hirdeti dr. Pass László debreceni lelkész, tb. esperes. Délelőtt 11 órakor dr. Vác Elemér várm. főlevéltáros, az Orsz. Luther Szövetség igazgatójának előadása a tanácsteremben a presbiterek és férfiak részére „Az igazi presbiter”-ről. Délután 5 órakor vallásos ünnepély a templomban. „Az evangélikus egyház ébredéséről” előadást tart Turóczy Zoltán püspök. A kísérő műsort dr. Vác Elemér megnyitja, Garay Erzsébet szavalata, Hermann Ilus és a Luther Kar énekszámai, és Reidl Rezső debreceni gimn. tanuló orgonajátéka (S. Bach: E-moll praeludium és fuga; J. B. Bach: Békességnek fejedelme) szolgáltatják.

A gyülekezeti napot megelőzően szeptember 26-án Gyimesy Károly budapesti lelkész, az Evangélikus Munkásszövetség ügyvezetője hirdeti a délelőtti istentiszteleten Isten igéjét.

A gyülekezeti nap után október 4-10. között, hétfőtől vasárnapig gyülekezeti evangelizáció lesz, melynek összejövetelein vitéz Sreter Ferenc budavári lelkész tart este 7-8 óra között, október 6-án és 10-én délután 5 órakor az asszonyok részére, október 7-én és 10-én délután 5 órakor a lányok részére, október 10-én délelőtt 11 órakor a férfiak és fiúk részére. A felsorolt alkalmakra az egyházközség elnöke szeretettel hívja és várja az egyház minden tagját és mindazokat, akik a mai békétlen világban az igazi békeség, lelki megújulás és megerősödés után vágyakoznak.

Összeütöközt két budapesti villamos
 A MOT jelenti: Szombaton este Budapesten a Berlini téren egymásba szaladt egy 6-os és egy 5-ös jelzésű villamos. Az összeütöközésnél csak az egyik kocsi vezetője sebesült meg.

Szeptember 30-ig külön engedély nélkül adható fel a hadműveleti területre 10 kilogramm súlyú téli ruhanemű

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédezerkar főnökének engedélye alapján — mint a napilapokban már ismételt közölték — a hadműveleti területen lévő honvédek és munkaszolgálatosok számára szeptember 30-ig egy darab, legfeljebb 10 kilogramm súlyú, téli ruha-

neműt tartalmazó csomag, bélyegjegy, vagy külön engedély nélkül adható fel. A megállapított határidő lejártának közeledtével nyomtatékosan felhívják azok figyelmét, akik az elküldeni szánt csomagokat még nem adták fel, azt szeptember 30-ig tegyék postára.

Munkásiársakat keresnek Veszprémbe**Több mint 600 munkanélküli szak- és segéd munkást tud elhelyezni a váradi munkaközvetítő hivatal**

(Nagyvárad.) A munkaközvetítő hivataltól az alábbi érestitést kaptuk: Felhívom az alant felsorolt munkanélküli szak- és segéd munkásokat, hogy elhelyezésük végett jelentkezzenek a nagyváradai m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatalnál:
 Cipészek: 6 fő típuscipő készítéséhez, valamint luxuscipő készítéséhez. 1 fő javító munkára. Illetményük havi 200—350 P. + 5% prémium.
 Gyári segéd munkásnő: 300 fő. Illetményük 45 fillér + 60%. Gyári segéd munkás: 100 fő. Illetményük

55 fillér + 60%. Szerszám lakatos: 30 fő. Illetményük 1.20 + 60%. Később hetifizetés, majd havi. Lakatos: 100 fő. Illetményük 0.90—1.10 P. + 60%. Asztalos segéd: 18 fő. Illetményük: 1.50 P. Villany- és rádió szerelő: 3 fő. Illetményük 1.60 P. Háztartási alkalmazott: 75 fő. Fizetésük 60—100 P.-ig. Borbélysegéd: női, vagy vegyes. 250.— P. havi fizetéssel. Gazdasági cseléd: havi 60—100 P.-ig és ellátás. Alkalmaztatásuk helye Veszprém Bővebb felvilágosítással a fenti hivatal szolgál.

A 31. Országos Katolikus Nagygyűlés időrendje

Október 1-től október 4-ig

A Magyar Kurir jelenti: A Katolikus Nagygyűléseket rendező Actio Catholica a következőkben ismerteti az október 1—6. napjaira Budapestre összehívott 31. Országos Katolikus Nagygyűlés programját:

Október 1-én, pénteken: reggel 8 órakor Veni Sancte, szentmise a Ferenc-réndiek belvárosi templomában. Reggel első pénteki közös szentáldozások az ország valamennyi templomában. Délután 4 órakor Pázmány Péter szobrának megkoszorúzása. Délután 5 órakor Nők díszgyűlése a székesfővárosi Vigadóban. Délután 6 órakor a katolikus írók és hírlapírók Országos Pázmány Egyesületének vitacette a Katolikus Kör főteremben (IV., Molnár utca 11.). Délután 5 órakor Görögkatolikus Magyarok Országos Főiskolai Internátus Egységületének díszgyűlése a Rózsák-tér 10. szám alatt.

Október 2-án, szombaton: reggel 9 órakor ünnepélyes főpapi nagymise az Örökimádás templomban. Délelőtt 11 órakor KALOT országos vezetői értekezlet a székesfővárosi Vigadóban. Délelőtt 11 órakor a katolikus háztartási alkalmazottak körének országos központi szerve díszgyűlése az Actio Catholica tanácsteremben (IV., Ferenciek tere 7. II. lépcső I. em. 6.) Délelőtt 11 óra 30 perckor „Pastor Angelicus” film díszbemutatója az Uránia filmszínházban. Délután 4 órakor az egyetemi és főiskolai ifjúság díszgyűlése a székesfővárosi Vigadóban. Délután 4 óra-

kor leányifjúsága díszgyűlése a Zeneművészeti Főiskola nagytermében (Liszt Ferenc tér). Délután 3 órakor Szent Ferenc világi rendje országos központi tanácsának ülése (Ferenciek tere 7. III. lépcső, I. em.) Este 6 órakor férfiak díszgyűlése a székesfővárosi Vigadóban. Este 6 órakor Szent Ferenc világi rendje országos igazgatói értekezlete (Ferenciek tere 7. III. lépcső, I. emelet).

Október 3-án, vasárnap: reggel 7 órakor szlovákiai hívek szentmiséje a jözséfvárosi plébániatemplomban (VIII., Mária Terézia tér). Reggel 9 órakor ünnepi főpapi nagymise a Szent István Bazilikában. Reggel 9 óra 30 perckor németajkú hívek szentmiséje Máriaremetén a kegytemplomban. Délelőtt 11 órakor I. nyilvános díszgyűlés a székesfővárosi Vigadóban. Délután 2 órakor szlovákiai hívek díszgyűlése a Központi Katolikus Körben (IV., Molnár-utca 11.) Délután 3 órakor kongregációkat vezető szerzetesek országos értekezlete a Kongregációs Otthonban (VIII., Horváth utca 20.) Délután 2 óra 30 perckor dolgozó nők ünnepi délutánja a Magyar Művelődés Házában (VIII., Tisza Kálmán tér). Délután 5 órakor engesztelő szentóra a Szent István Bazilikában. Délután Budapest székesfőváros templomában, valamint az ország valamennyi templomában engesztelő szentóra. Este 6 óra 30 perckor görögszertartású római katolikus egyházközség Öltőegységületének és Rózsafővárosi Vigadóban. Délután 4 óra-

halközség tanácsterében (VII., Rózsák-tér 10.). Este 7 órakor a Katolikus Népszövetség díszgyűlése a Központi Katolikus Kör főteremben. Este 7 órakor Szent Ferenc világi rendjének díszgyűlése a székesfővárosi Vigadóban.

(Folytatjuk.)

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny szeptember 25-i, 216. száma a következő fontos rendeleteket tartalmazza:

1. Az igazságügyminiszter rendelete a külföldi részvénytársaságok belöldi fiókjára vonatkozó cégbirósági illetékesség tárgyában.
  2. A közellátásügyi miniszter rendelete a bor, sör, pezsgő, ásvány- és gyógyvizek, üdítő és hűsítő italok, valamint gyümölcslevek fűszerkiekereskedői eladási árának, továbbá a palacetét öszszegének megállapítása tárgyában.
  3. A közellátásügyi miniszter rendelete az olajmagvak tárolási költségének megállapítása tárgyában.
  4. A közellátásügyi miniszter rendelete az egyéges szappanfőzőszer legmagasabb árának megállapítása tárgyában.
  5. A közellátásügyi miniszter rendelete a cirokszáll (cirokszalma) árának megállapítása tárgyában.
  6. A közellátásügyi miniszter rendelete a gazdálkodó személyének változtatása esetére a kenyérgabonavetőmag- és konvenciószükséglet biztosítása tárgyában.
  7. A közellátásügyi miniszter rendelete a tartósított élelmiszerek előállításának és forgalmának szabályozásáról szóló előbbi rendelet módosítása tárgyában.
  8. A közellátásügyi miniszter rendelete az 1943. évi termésű gabona cseplése, őrlése, valamint a gabona- és lisztforgalom szabályozásáról szóló előbbi rendelet, továbbá a buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, köles, hajdina (pohánka) 1943—44. gazdasági évre érvényes árának megállapításáról szóló előbbi rendelet újabb módosítása tárgyában.
  9. A közellátásügyi miniszter rendelete a gazdálkodó személyének változása esetére a beszolgáltatási köteleesség megozása tárgyában.
- A Közlöny tegnapi, vasárnapi, 217. száma pedig a következőket tartalmazza:
1. A belügyminiszter rendelete az állami alkalmazottak Horthy Miklós Gyógyintézete egyes osztályainak szakorvosképzésére feljogosítása tárgyában.
  2. A közellátásügyi miniszter rendelete a kenderfonalak, zsinokok és zsinórok legmagasabb eladási árának megállapítása tárgyában.
  3. A közellátásügyi miniszter rendelete a lenfonal, lencsnak, legmagasabb eladási árának, továbbá lenfonal két-tőzés és oreozás díjainak megállapítása tárgyában.
  4. A közellátásügyi miniszter rendelete a textilipar egyes ágaiában felzártható legmagasabb termelői árak megállapításáról szóló előbbi két rendelet módosítása tárgyában.
  5. A közellátásügyi miniszter rendelete egyes mezőgazdasági terményeknek a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe való beszámítása tárgyában.
  6. A közellátásügyi miniszter rendelete a fejeskaposzta forgalmának szabályozása tárgyában.
  7. A pénzügyminiszter rendelete az 1943. év utolsó negyedében használandó gépjármű adójegyek tárgyában.

Az a nemzet, amelynek fiai így tudnak meghalni, rabságba nem görnyedhet...

— **mondotta Arany Paskál premontrei kanonok, a Levente Egyesület elnöke**

— Megilletődött lélekkel, elszorult szívvel állok itt, Szent László városának főterén, egyrészt, mivel az én kedves leventém élén először van alkalmam önökhöz szólni, másrészt titokzatos, dicső múlt leng körül; környezetem az őszbehajló, a végesről álmódó, öregedő természet, mely a búcsúzás néhez könnyeivel áratja el mindazt, amit tavaszi újjonjásában életre hívott, — kezdte beszédét az egyesület elnöke. — A nyirkos, ködbevesző látóhatár felett a háború izgalma és levegője reszket, rémes világosság sejtelmes pírja vetődik a világtájak haragvó egére; a vén Európára ugyancsak ráfeküdt a világháborúnak minden sejtelmet megcsúfoló, szörnyű valósága, amelynek diluviális viharában, vérzivatarában recseg, ropog, kártyavárként omlik össze a XX. század büszke, de szellemileg terhelt kultúrája. Lelkiünk harmóniája megzavarodott, a halál rémséges orgáitól fehérednek a hajszálak, előtűnnek a lelkek a nagy ezellemi éjszakában a szenvedélyek furriája sörpör végig. Lobot vetett a fájok gyűlölete s Kain testvére vértől párolgó iracionális ökle csinálja a történelmet. Nyomában reményvesztett ember, sanyargató nyomor, pusztuló, elhagyott városok, égő falvak, melyekben ártatlan gyermekek nem tipegnek az édes otthon küszöbe előtt;... feldúlt, elhamvadott tűzhelyekű sirató meuekkülők, kiknek az út pora és tépett pázsitja szőgál fekhelyül, a ceillagos égbolt fedelül;... meztelen, kormos, égnek meredő falak, hamuvá perzeelt, pokollá változott család otthonok.

— Magyar testvérem, engem hiába riogat az a magyar nemzet történelmének éjfékete lapjaival, — folytatta a szónok, — hiába olvasod a Mohi-pusztá borzalmait Mohács irtózatát, a törökjárom keserveit, a magyar függetlenségért szenvedett rettenetes sebeket és megaláztatásokat, a háborúk és megézálások borzalmait kicérő jelenségeit, mert ezek — jól jegyezd meg — mind gondviselészerűek voltak. *Hiszen, ha ezeket kihagyjuk a történelemből, hogyan beszélneink nemzeti erényekről, magyar vitézségről, hősiességről, dacos akarásról? Hiszen még a Himnusz sem értenéd meg, amikor énekléd: „Megbűnhődte már e nép a multai s jövőndöt!... Tudd meg és ne feledd el, hogy a magyar nemzetnek minden korban megvoltak a világhírességek, akik megmutatták a bámuló világnak, hogy ereinkben Szent István, Szent László, a Hunyadiak, a Zrínyiek, a Rákócziak vére csörgedez, hogy a magyar hecsület nem üres fantom, hanem ragyogó valóság, a hűség nemzeti erényünk, a hazaszeretet piros vérben fűrésztört törtételem hitvallásunk, az eskü szentsége az életnél is becsesebb érték, hogy egy nemzet, amelynek fiai így tudnak meghalni, szolgágra nem tért, rabságra nem görnyedhet!*

— Hát a sok katona-temető, a Rulikovsky hősi sírok nem arról beszélnek-e, hogy a hősök, a titánok, akik a

legszentebb eszményért ontották akkor ifjú szívük meleg, piros vérét, a *ti fiatalok*: osont a csontunkból, vér a vérukból; a *ti férjletek*, akikkel egy test egy lélek voltatok; a *ti apáitok*, akik meghaltak, hogy a legszentebb örökséget hagyják rátok. Éppen azért, lelkes magyar ifjúság, kedves leventém, vigyétek a hála forró könnyeivel áztatott koszorúinkat a hősiesség borostyán-koszorúztáinak fejfájára, melyet térdénállva öleltek meg és mondjatek meg nekik, hogy elpihent testük a magyar érzés Hőreb hegyévé avatta Várad csendes temetőjét, ahová az utókor kegyelme mindenkor oldott saruval fog zarándokolni és hogy sohase fogjuk elfeledni a kötelességteljesítés tetőfokának e néma, de mégis beszédes iekolájában, hogy a boldogság útját ők taposták ki számunkra. Leventék! Áldozunk dicső emléktűnek: egy perdig néma csend legyen!

Ezután a nemzet jövőjéről szolt Arany Paskál. Hol a magyarság jövője, tette fel a kérdést. Majd így folytatta:

— Megmondom: *a magyar ifjúságnak, amelynek lelkét még nem fertőzte meg sem a nyugati áfium, sem a keleti maszlag, sőt él benne a magyar őslélek pislogó mécsé* s nem fogja tűrni, hogy a vörös rongy letörölje a magyar élet iskolatáblájáról legszentebb nemzeti érzéseinket. A magyar nemzetnek tehát legszentebb feladata, ha csak dicső őseink nem akar méltatlan lenni, minden áldozatot meghozni a *Nemzet virága*. Hazánk ifjúsága helyes, törhetetlen magyarság nevelésének biztosítására. Az az ifjúság ma már a küzdésre, erkölcsös és hozzá méltó cselekvő életre alkalmat kap a levente intézményben. Ez az ifjúság már tudja, hogy társadalmi életét a cselekvő felebaráti szeretetnek, nemzeti elhivatásba őt a katonai utóképességnek kell irányítani. Nagyon jól tudja, hogy a háború gyázos, embertelen, az emberi méltóságot megalázó s hogy az a rettenetes ember-mészárlás és töménytelen szenny, alacsonyosság, undokság, amit a háború vihara felkavart, semmiképp sem méltó hozzá; de azt is tudja, hogy Európa közepén élünk s a népek nagy küzdelmében, — ha csak nem akarunk szégyenszemre gyáván elpusztulni — a ránk erőszakolt harcot derekasan meg kell vívni. Ehhez való képességeiket érlelik a katonasor előtt a leventeség katonai gyakorlatai s egyesületi életének különböző szakosztályai, melyek a legjobban küzdők táborát termelik ki. E hó 12-én távolsági és 19-én harcserű, tehát már két ízben s a mai napon háztömbkörűli küzdőképességüket harmadizben mutatják be a korszerű harcmodor és ütőképesség legégetőbb fegyvernemének egyik faja: a gyorskerékpárosok.

— Amióta a kultúra rádióval, repülőgéppel és 120 km-re hordó ágyúkkal dicsekedik, érdekes, hogy éppen azóta nagyon is érezzük, hogy hiába tisztul az emberi agy, ha a lelke meghasadt, a szíve pedig beteg. Az Isten dicsőségére,

az ember boldogítására szánt természeti erőket testvérirtásra használjuk. A gigázi méretek miatt a gyorshadtestek gombamódra teremnek és sajnos, el kell ismernünk, hogy nélkülük hiába minden védelmi erőlködés. A magyar gyorshadtestek és dandárok a legújabb harcokbani csodás vállalkozásaiktól haugos a világsajtó. Küzdelmük nyomán újabb magyar hősök támadnak, akik már tudják, hogy a Haza nem frázis, amelyből csak élni lehet, hanem együttérző,

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

egyetakaró testvériség, áldozatos ezereket egymás iránt. Ott a csapások alatt megedződnek a lelkek és összefórnak a szívek, leomlanak a válaszfalak. Tudnak egyet érezni, egyet gondolni, egyet akarni.

— Ilyen lelkiületű jövőt, ilyen küzdőre-lelkes ifjúságot akarunk nevelni. Nehéz feladatunkban mind a egyszerű honvédség, mind a város fenkolt lelki vezetősege, odaadóan támogat bennünket.

— Fiaim, Leventék! Fel a küzdelemre! Szébb jövőt!

Megalakult a nagyváradi Erdélyi Párt Ifjúsági Csoportja

A magyar egység megóvása, fenntartása és a keresztény felekezeti béke a csoport főcélkitűzései között

Nagyvárad, szept. 27. A mult hét keddjén népes értekezletet tartottak a nagyváradi Erdélyi Párt fiataljai. A Magyar Hírszékgy elmondása után Soós Lajos főtitkár megnyitotta az értekezletet. Hangsúlyozta a mai idők súlyosságát, mely minden nemzeti, magyar erő összefogását teszi szükségessé. Majd felkérte dr. Virág Jeromos római katolikus lelkészt, a *Magyar Lapok* kiadóvállalat igazgatóját és *Ecsedi Csapó Zoltán* gyógyszerészt, a Nagyvárad-belvárosi Erdélyi Párt elnöki tanácsagját, hogy az értekezlettel ismertessék a megalakítandó ifjúsági csoport célkitűzését.

Dr. Virág Jeromos kifejtette, hogy az Ifjúsági Csoportnak össze kell fognia a magyarság irodalmi és kulturális erőit és azt maradéktalanul a nemzet szolgálatába kell állítania. Ezt főképp irodalmi és vita-estékek megrendezésével kívánják elérni. A magyar testvériség és a keresztény felekezeti béke fontosságáról szolt majd dr. Virág Jeromos az értekezlet nagy helyeslése közben.

Ezután Csapó Zoltán ismertette, hogy

miért van szükség az összefogásra, majd vázolta a módozatokat, mélyen az Ifjúsági Csoport célkitűzését el akarja érni. Szolt a felelőtlen elemekről, kik szeretnék a magyar egységet megbontani, hogy a zavarosban halászva, kielégítsék önző és egyéni érdekeiket. A magyar ifjúságnak résen kell lennie és résen is lesz a magyar egység megbontóival szemben és minden erejét összpontosítja az egyetemes magyarság érdekében. Majd a fegyelem és a munka szükségességét hangoztatta.

Csapó Zoltán beszéde után az értekezlet kimondta a nagyváradi Erdélyi Párt ifjúsági csoportjantak megalakulását. Ezután több értékes felszólalás hangzott el, mely mind át volt hatva a magyar faj szeretetétől. Az értekezlet intézőbizottságot választott, melynek tagjai: Soós Lajos, dr. Virág Jeromos, Csapó Zoltán és Krasznay József.

Kimondták, hogy a legközelebbi értekezletet f. hó 28-án, este fél 8-kor tartják, az Erdélyi Párt Magyar Házbeli helyiségében, melyre a meghívottakat ezuton is szeretettel várják.

Ismételt felhívás a gazdasági tanfolyamra való jelentkezésre

Ismételten felhívom az érdekelteket, hogy elegendő létszámú tanfolyami hallgató jelentkezése esetén a város egy háromhónapos téli gazdasági tanfolyam megtartására előterjesztést tesz a Földművelésügyi Miniszter úrhoz.

Felhívom az érdekelteket, hogy aki ezen tanfolyamon részt akar venni, jelentkezzen a gazdasági ügyosztálynál (Városháza, II. em. 26.) október hó 2-ig a hivatalos órák alatt, ahol a tanfolyamra vonatkozó egyéb szükséges felvilágosítások is megtehetőek. Mindazok, akik a velencei gazda-

körben a jelentkezési ívet aláírták, avagy fenti időpontig aláírják, a gazdasági ügyosztályon való újbóli jelentkezésük nem szükséges.

Felhívom ezuttal úgy a velencei gazdákat, mint a Hegyközség tagjait, hogy minél nagyobb létszámmal jelentkezzenek ezen tanfolyam hallgatására. Egyben tudomásukra hozom, hogy a tanfolyam sikeres elvégzése után a hallgatók ezüst kalászos gazdákká lesznek avatva.

Nagyvárad, 1943. szeptember 27.
Klemens Rezső s. k.
tanácsnok.

KORONA Filmszínház
Budapesttel egyidőben.

Keddtől:

Kölesönadott élet

MURÁTI LILI legnagyobb alakítása. Állandóan számozott helyek. Mindennap délelőtt 11—12-ig elővételi pénztár

Hétfőn utóliára: Magyar kívánsághangverseny

Hajszálhasogató emberek

Vannak, akik szeretnek továbbadni egy-egy jó viccet. Aztán, ha továbbadták, szeretik, ha nevetnek is a viccén. Ez meg is történik, ha a továbbadás sikerül. Hogy sikerül-e vagy sem, az nem mindig attól függ, aki előadja. Néha a hallgató, az előadandó viccén nevetésre predesztinált egyén rontja el a dolgot. Az alábbi esetben is:

— Egyszer két skót utazik a vonaton. Azt mondja az...

— Hova utaznak? — kérdi a kellemtelen hajszálhasogató rideg arccal.

A viccmondó túl teszi magát rajta: — Egyszer két skót utazik Edinburg felé a vonaton. Azt mondja...

— Miért? — hangzik közben a buta bosszantó kérdés.

— Mit miért?

Miért utazik a két skót? Az előadót már kezdi bosszantani ez a fölösleges részletezés. Csámcsogva kezdi előlről:

— Egyszer két skót üzleti ügyben utazik Edinburg felé vonaton...

A hajszálhasogató hallgató mostmár a bosszantásig viszi:

— Honnan utaznak?

— Ah, ugyan kérem! Önt nem érdekli a vicc?

— De igen kérem! De mint mindenben, itt is szeretem a részletes tényállást.

Abamaradt a viccmondás. Elmennek két ház ellenében, aztán az előbbi úr elneveti magát.

— Mit nevet? — kérdi a hajszálhasogató.

— Egy másik jó vicc, jutott eszembe. Elmondom, de ígérje meg, hogy nem vág közbe!

— Igérem, csak a lehető legrészletebben adja elő a dolgot.

— Hát, kérem, egyszer egy fiatal, alig kétéves nászutaspár érkezik egymozdonyos szerelvényvel éjjel két órakor az egyik balatonföldvári penzióba...

— Siófok, vagy Balatonlelle irányából?

— Ugyan, kérem, maga nem normalis!

Én még neki fogok egy harmadik viccnek, de ha közbevág kérdéseivel, Isten uccse, sohse szólok magához. Szóval: Tudja miért nincsenek Váradon férjiszabók? ... Mert mind mind le szerződötték Badoglio öket köpenyegét forgatni... Hahahaha!

De a másik nem nevet. Hidegen néz maga elé, aztán azt kérdi:

— Nos és hol van most Badoglio a szabókkal? ...

(ermi)

Kitűnően sikerült a Katalin-telepi műkedvelő előadás

Nagyvárad. Vasárnap délután játszották a Katalin-telepi kulturház műkedvelői nagyszerű és nagy érdeklődéssel megelőzött színjátékukat. A műkedvelők a *Nótás kapitány* című operettet adták elő. nagyszámú közönség előtt. A darab szereplői közül úgy a fő, mint a mellékszereplők kiváló játékkal lepték meg a hallgatóságot. Elismerés illeti a darab szereplőit: Farkas Esztert, Sike Zoltánt, Kozma György, Széles Gábor, Akurátni Mimike, Balázs Antal, Szél József, Dercze Ferenc, Halász Gizella, Lajos Ernő, Fehér Irén, Fehér Margit és Szalai Józsefet.

Széles Gábor rendező kitűnően oldotta meg feladatát. Az előadás mindvégig meleg tapsokkal köszöntötte meg a hálás közönség.

Százezer holdnyi területen közel tízmillió gyümölcsfa terem Erdélyben

Gyümölcsfák törzskönyvezése

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége tekintettel a gyümölcstermelés nagy nemzetgazdasági jelentőségére, a vicezacsatolás óta az intézkedések egész sorát hajtotta végre, amelyek Erdély gyümölcstermelésének javítását és a termelés fokozását célozzák. Erdélyben mintegy százezer holdnyi területen közel tízmillió gyümölcsfa van, de ezek telepítése minden irányítás nélkül, öletszerűleg történt s a fák telepítésénél nem vették figyelembe az éghajlati, a talajösszetételei viszonyokat s nem gondoltak az egységes fajták nyújtotta értékesítési lehetőségekre.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége most a gyümölcstermelési minőségi és mennyiségi emelése érdekében újabb akciót kezdett. A nagyközönség bevonásával a kertészeti felügyelőség útján felkutatja Erdély területén azokat a gyümölcsfa-egyedeket, amelyek az itteni talajban jól fejlődnek s egységes termelés esetén megfelelnek a piac követelményeinek. Ezeket a gyümölcsfákat azután mint anyafákat törzskönyvezik. A törzskönyvezett anyafákról vett oltványokkal beoltott gyümölcsfák ugyancsak törzskönyveze kerülnek majd forgalomba az ujonnan létesített faiskolák útján.

Erdélyben az éghajlati és talajviszo-

nyok főleg az alma, körte, szilva és dió termelésre megfelelőek és az e fajta gyümölcsfák törzskönyvezése már hosszabb idő óta folyik.

A kirendeltség felhívja a gyümölcstermelő közönséget, hogy legyen segítségére az ugynevezett anyafák felkutatásában. A gyümölcsfák ellenőrzését a kertészeti felügyelők végzik s ha bejelentés alapján a kertészet felügyelőségek tudomást szereznek arról, hogy a hatáskörükbe tartozó területen ilyen törzskönyvezésre váró anyafák vannak nagyobb számban, erről jelentést tesznek a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének. A jelentés vételét után a kirendeltségtől bizottság száll ki a helyszínre, ahol megvizsgálja a fák fajtajellegét, vitalitását, a fák növényegészségügyi szempontból megfelelő voltát, majd törzskönyvezi a fákat s azután csak ezekről szabad szemzőhajtásokat kiadni oltványnevelés, illetve szaporítás céljából.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége, amikor felhívja a közönség figyelmét erre az újabb kezdeményezésre, közli az érdekeltekkel, hogy bejelentéseikkel forduljanak a kertészeti felügyelőségekhez (Kolozsvár, Dés, Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy), vagy pedig a gyümölcstermelők vármegyei taggyűléseire.

SZINHÁZ

Megjötték a színészek...

Nagyvárad, szept. 27. A Szigligeti Színház hődmézvársárhelyi évadja befejezés előtt áll. Még játszanak elsejéig, azért a társulat néhány tagja még ott maradt, pontosan annyit, amennyit az „Artatlan vagyok” előadásaihoz szükséges. A többiek ma hajnalban és délelőtt megérkeztek Nagyváradra.

Öt perc késéssel, 11 óra negyvenöt perckor futott be a szegedi vonat értékes művészi rakományával... Vidáman, rengeteg kofferrel és virággal szálltak le a színészek és színésznők a vasúti kocsikból és zajosan törtettek a kijárat felé. Pedig kicsit megviselte őket az út, keveset aludtak az éjszaka, mert éjjel után egyig bücsizködniök kellett a hődmézvársárhelyiektől, a vonatban pedig szünet nélkül folyt a duma...

Borsos Bélát fedezük fel először a peron embersokadalmában. Boldog, hogy megint a nagyváradit szintársulat tagja lehet, de a közönségnek is meg van az oka az öröme, mert nehezen nélkülözte őt a múlt szezon második felében. A régiek közül Borsos Man-

cit, Szabó Ernőt, Giszfeld Józsefet, Halasi Gyulát vesszük még észre a kijárat felé tóduló utasok áradatában és egy barnaképu csinos fiatalember társaságában ragyogó szépségű Kemény Gizit, aki a szeptembert már teljes gőzzel dolgozta végig Hődmézvársárhelyen. A jóképű fiatal fiúról megtudjuk, hogy ő Gulácsy Albert, az új bonviván.

Nincs idő a vasutnál megismerkedni az új erővel, de ezzel a vonattal érkezett Lányi Emmi, Hamvai Luci, és még többen az új gárda vezető tagjai közül. Kemény Gizi biztosít, hogy a társulat oly jó, hogy élvezet játszani ebben az együttesben...

Keressük Gondör Klárát az érkezők között: Ő csak elcsúszott. Addig erős szálak kötik Hődmézvársárhelyhez, tudniillik menyasszony. Egy odaváló fiatal nagykereskedő a jelölt, aki állítólag csak egy évig engedi még tűndökölni Klárát a világot jelentő deszkákon. Már a gyűrűk is megvannak: október 8-án lesz az eljegyzés...

Eredményesen folyik a bérletezés a kezdődő színiidényre

Akik még mindig hiányoznak a színháztagozatok sorából

Nagyvárad, szept. 27. A Szigligeti Színház október elsején kezdődő évadjára igen eredményesen folyik a bérletezés. A tavalyi bérletekkel tulajdonképp megmaradt a múlt évi bérlettel s azok helyére, akik a bérletek árának emelkedése miatt úgy látták, hogy le kell mondaniuk, új

jelentkeztek. De még mindig nélkülöz a színház a bérletesek sorában számos magasállású előkelőséget, akik társadalmi helyzetüknél fogva elsősorban lennének kötelezve arra, hogy a város kulturális színvonalának emeléséhez anyagi erejükkel hozzájáruljanak. És hiányoznak igen sokan az

új gazdagok közül. Mert köztudomásúan egészen tekintélyes azoknak a száma, akik jogosítványaik folytán rövid idő alatt vagyonaik tetteszert és akik a rendkívüli viszonyok miatt továbbra is igen nagy jövedelmeket élveznek. Ezeket az idén sem látjuk kellőleg képviselve a bérletesek sorában.

Még van egy körülmény, ami a bérletszerzést megnehezíti. A közönség a tapasztalat szerint nem is annyira a színpártolás vagy kulturális igény kielégítése céljából vesz bérletet, hanem mert társadalmi eseményt lát a bemutató előadásokon való megjelenésben. Kétségtelen, hogy a bemutatónak tisztán színjátszási szempontból is megvan a maga varázsa. Ha egy új darab első előadásán talán nem is oly tökéletes még az összejáraték, amelyet ugyanaz az együttes később meg tud valósítani, ezt pótolja talán a színészek fokozott buzgalma amit a bemutató előkelő közönsége előtt kifejtnek. A bemutatónak mindig van némi ünnepélyes érzése. Ez azonban még nem teszi indokolttá azt, hogy a bérletvásárlásra hivatottak kizárólag a bemutatóhoz ragaszkodjanak s ha arra nem kapnak megfelelő helyet, akkor inkább lemondjanak a bérletről. Nem vall magasabb rendű gondolkodásra, ha valaki távol tartja magát a színházról csak azért, mert nem nézhet végig egy új darabot a főispánnal és a polgármesterrel egy sorban. Ellenkezőleg: örvedetes jelenségként kell elkönyvelni, hogy nem fér el az egész bérletkötésre hivatott közönség a bemutatón, hanem az ugynevezett „A bérlet”-re is jut belőle.

A bérlet a színház költségvetésének nem nélkülözhető alapja. Ennek szélesítése mindenkinek kötelessége, akinek anyagi helyzete ezt megengedi.

Színházi iroda közleményei:

Már Nagyváradon van az új társulat és ügyeolván éjjel-nappal próbálják az *Ember tragédiáját*-t, ugyanis pénteken „bemutató-bérlet” keretében a színház megnyitja kapuit és ezzel Putnik Bálint negyedik színiszzenzóját kezdi el Nagyváradon. Ez a szezon ígérkezik a leg-sikeresebbnek, mert az igazgatóság mindent elkövetett, hogy úgy névben, mint számban a legelsőrangúbb társulatot hozza össze, különös tekintettel a prózai előadásokra, amelyek az idén dominálni fogják a műsort. Mindjárt a tragédiában meg fogja a váradit közönség ismerni Lovassi Klári hősnőt, Horváth Jenő főrendező-hőst és kisebb szerepekben egy egész sereg új tagot. Szombaton „A” bérletben megismételjük az *Ember tragédiáját*-t, vasárnap este pedig a *Mária főhadnagyban* az új operett társulat fog bemutatkozni. Az *Ember tragédiája* díszleteit Plivelics Pál festette.

TISZTVISELŐK FIGYELMEBE. A színház igazgatósága a hétköznapi rendezvények számára 30%-os kedvezményes-hitel-szelvényeket bocsájt ki, amelyek árát a következő 1-én kell csak kifizetni az egyes hivatalok jegykezelőinél. Ezenkívül szintén „hitel-szelvény” formájában vasár- és ünnepnap este is érvényes szelvényeket is bocsájt ki a színház, hogy a hétköznapi rá nem érő tisztviselőknek is lehetővé tegye a színházba járást, azonban ezen szelvényekből kedvezményt nem adhatunk. Pénztárnyitás kedden, szeptember 28-án, reggel 10 órakor.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DERSŐ-UTCA 3 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Antal István miniszter és Kádár Levente államtitkár Pápán, Pápáról jelentik: MTI Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter, Pápa város országgyűlési képviselője Szombathelyről gépkocsin Pápára érkezett szombaton este. A minisztert ünnepélyesen fogadták. Vasárnap reggel résztvett a Bencés templomban megtartott szentmisén. 11 órakor a város háza tanácstermében megtartott MEP választmányi ülésen nagy érdeklődés mellett adott tájékoztatást a város polgárságának az ország kül- és belpolitikai helyzetéről. — Pápáról jelentik: (MTI) Kádár Levente belügyi államtitkár vasárnap Pápára érkezett. Megtekintette a sokgyermekes családok számára nemrégiben felavatott lakótelepet, valamint a most épülő három ONCSA házat.

A HEDRICH SZALONBA (Rákóczi-ut 21.) kitűnő minőségű szövet őszi modell női ruhák megérkeztek.

ÁTHELYEZÉS A JARÁSBÍRÓSÁGTÓL. Nagyvárad, szeptember 27. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Hegedűs Frigyes nagyvárad kir. járás bíróját a nagyvárad kir. törvényszékhez saját kérelmére áthelyezte.

Leleplezték Körösi Csoma Sándor szobrát Marosvásárhelyen, Marosvásárhelyről jelentik: (MTI) A Székelyföldi Művészeti Ev keretében vasárnap délelőtt leleplezték le Körösi Csoma Sándor szobrát. A székely főváros társadalmának minden rétege képviseltette magát az ünnepségen. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselőjében Boda István dr. egyetemi rendkívüli tanár jelent meg és mondtott beszédet Körösi Csoma Sándorról, a kemény határőr fiáról, aki töretlen akarattal és lemondással küzdött, hogy elérje célját, az őshaza felkutatását. A szobor Dabóczy Mihály székely szobrász alkotása. Körösi Csoma Sándornak felfelé tekintő alakját székely ruhában, jobbkezében vándorbottal, baljában könyvvel ábrázolja. A szobrot számos küldöttség koszorúzta meg. A város közönsége nevében Májay Ferenc polgármester vette át a szobrot. Csoma-körös közseg, Körösi Csoma Sándor szülőfaluja is koszorút küldött a leleplezésre.

TÖBB MINT 5000 PENGŐ ÉRTÉKŰ RUHANEMŰT LOPOTT EGY VÁRADAI BEJÁRÓNÓ. Nagyvárad, szept. 27. A nagyvárad rendőrség elfogta és őrizetbe vette Glück Cecilia 20 éves alsóvisói születésű bejárónőt, aki Váradon, mint bejárónő volt alkalmazásban Csillag Zoltán kesztyűkészítő nejenél. A bejárónő alaposan visszaélt a bizalommal, mert rövid idő alatt több, mint 5000 pengő értékű ágyneműt és egyéb ruhaneműt lopott gazdájától. A lopott értéket 1456 pengőért adta el különböző orgazdákknak, akiknek nagyrészt sikertelenül megtalálni. A fiatal nőt hétfőn délben átkísérték az ügyészség fogházába.

Tanévnyitó ünnepség a kolozsvári egyetemen Kolozsvárról jelentik: MTI A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem szeptember 26-án délelőtt fel 12 órai kezdettel tartotta az 1943-44. tanév megnyitó ünnepi ülését az egyetem aulájában. Dr. Kovrig Béla lelépő rektor beszámolt a múlt tanév munkájáról és átadta a rektori méltóságot jelképező láncot dr. Buza Lászlónak, az egyetem új rektorának. Dr. Buza rektor a lánca átvételkor beszédet mondott, melyben egyebek között hangsúlyozta, hogy ennek az egyetemnek különleges hivatása van, a nemzet és Európa életében. Kolozsvár városa völgyet zár le és a kolozsvári egyetem feladata is az, hogy záróerőd legyen, mely elzárja az utat kelet bomlasztó jelkisége előtt és kisugározza azt a szellemet, amelyet minden igaz érték megbecsülése és a köz önzetlen szolgálta jellemez.

MEGALAKULT NAGYVÁRADON A MAGYAR EVANGÉLIUMI MUNKÁSSZÖVETÉSÉG. Lélekemelő ünnepély színtere volt tegnap a réti református templom, hol Gáspár Béla budapesti református lelkész a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség ügyvezető elnöke hirdette az ígét. Istentisztelet után a gyülekezet felkötött tagjai részt vettek a MEMSZ alakuló gyűlésén. Dr. Szabó Lajos református lelkész ismertette röviden a gyűlés célját, majd ugyancsak Gáspár Béla a MEMSZ országos ügyvezető elnöke tártá fel azokat a célokat és feladatokat, amelyek az evangéliumi munkásszövetség által végezhető csak el maradék nélkül. Beszédének hatása alatt a réti reformátusok kimondták a MEMSZ megalakításának szükségességét és a szervezet kiépítésére, azonnal szervező bizottságot is küldtek ki. Elnök dr. Szabó Lajos lelképásztor és Kacsay Ferenc MÁV főmérnök. Ügyvezető elnök: Kecskés Balázs vallásukatató lelkész. Felsorakoznak továbbá a szervező bizottság tagjai között Szabó Gyula ny. ig. tanító, Bordás István, Nagy László, Steiner Miklósné, Nagy Lászlóné és Dézsi Lászlóné.

Svéd újságírók Budapesten. A MTI jelentik: A baráti svéd-magyar újságírói kapcsolatok apórára vasárnap délután nyolc névvel svéd újságíró, főszerkesztő és politikai rovátvezető érkezett Budapestre. A svéd újságírókat hozó berlini gyorsvonat kevéssel három óra előtt futott be a Keleti pályaudvarra. Üdvözlésükre megjelent Boda István követségi tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője, a svéd követség részéről pedig a svéd követ képviselőjében Per Anger követségi titkár. A svéd vendégek vasárnap este az Operaház János vívő előadását tekintették meg, majd utána szűkkörű vaosorán vettek részt.

Megalakult az erdélyi kalászos szakosztály. Sepsiszentgyörgyről jelentik: (MTI) Szombaton délután Gyergyószentmiklóson az EMGE gazdanapot tartott, amelyen megjelentek a környékbeli arany- és ezüstkalászos gazdák is. Gróf Teleki Béla EMGE elnök elnökléte alatt alakították meg az erdélyi kalászos szakosztályt. Gróf Teleki Béla elnök megnyitóbeszédében hangoztatta, hogy a kalászos szakosztály célja az, hogy megvédje az erdélyi magyar társadalom egységét és szembeszálljon minden olyan törekvéssel, amely ezt bármilyen és bárhonnán jóvő támadással meg akarná bontani.

BELVÁROSI Ragyogó magyar vigjáték!
Méltóságos kisasszony
 Szelezky, Mály, Csontos, Simor, Billéty, Uray, Mihályty

Tüntetések és politikai össretüzesek Indiában. Bangkokból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A Casmir államban levő Jambuban sulyos politikai össretüzesekre került sor. Az össretüzesek során 72 ember meghalt, 16 pedig sulyosan megsébesült. A beavatkozó rendőrök közül 25-en sebesültek meg sulyosan. Kalkuttai jelentések szerint egy diákcsoport a városban kongresszusj záslókkal vonult fel és kongresszusi propagandaanyagot osztott. A diákokat letartóztatták. Tiltott politikai értekezletek tartása miatt 56 hindut ugyancsak Kalkuttában őrizetbe vettek.

Herczeg Ferencet ünnepelte a Petőfi Társaság. A MOT jelentik: A Petőfi Társaság vasárnap délelőtt tartotta évadnyitó felolvasó ülését. Kormics Gyula elnöki megnyitójában Herczeg Ferencről, a nagy magyar íróról emlékezett meg, születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmából. Vázolta gazdag életművét, ismertette írói munkásságát, amely őt a magyar írók jejedelmévé tette és hallgatóságát végigvezette Herczeg Ferenc eseményekben és értékes munkában gazdag életpályáján. Szavai nyomán a megjelentek melegen ünnepelelték Herczeg Ferencet, akit az ülés jegyzőkönyvével értesítettek az ünneplésről.

SZEGEDRŐL. NAGYVÁRADRA HELYEZTE ÁT SZÉKHELYÉT EGY BETÖRŐ. Nagyvárad, Szept. 27. Kökény János 33 éves szegedi napszámos pár nappal ezelőtt Nagyváradra érkezett azzal az elhatározással, hogy itt betöréseket követ el. A rovtomultu ember számításában csalódott, mert a Kálvária-utcán és a Beothy Ödön-utcában elkövetett betörés után a rendőrség lefűllete és őrizetbe vette. A lopott holmikat még mielőtt értékesíthette volna, megtalálták nála és azokat visszaszolgáltatják jogos tulajdonosainak. Csupán egy koffer tulajdonosát nem tudta a tettes megnevezni, amiért hétfőn délben Kökényt egy detektív a bűnjellel együtt a betörések színhelyére kísérte az ügy tisztázása végett.

Súlyos baleset a levante-kerékpárversenyen. A MOT jelentik: Vasárnap reggel a levante-kerékpárverseny közben sulyos baleset történt. Egy személygépkocsi a Kerepesi-ut és a Fehér-utca sarkán behalohant versenyzőbe, akik sulyosan megsérültek. A három sérült versenyzőt a mentők kórházba vitték.

Ipartestületi hírek

Az Ipartestület Faipari Szakosztálya felhívja mindazon tagjai figyelmét, kik enyvet igényeltek, hogy utalványukat folyó hó 27-től október hó 1 déli 12 óráig haladéktalanul vegyék át és október hó 2 estig váltsák ki, mert ellenkező esetben utalványaik megsemmisülnek. Elnökség.

Az Ipartestület Faipari Szakosztálya felhívja azon tagjai figyelmét, akik a szeptember havi szegjegyeiket még nem vették át, hogy folyó hó 23-án, déli 1 óráig haladéktalanul vegyék át, mert ellenkező esetben jegyeik megsemmisülnek. Ugyancsak felhívjuk a kárptosok figyelmét a jegyek átvételére. Elnökség.

Üzenetet hoztak Mojsze János szüleinek a frontról

Hazatért egyik bajtársunk az orosz frontról és üzenetet hozott Mojsze János szüleinek. Mivel nem tudja lakáscímküket, arra kéri őket vagy közvetlen hozzátartozóikat, hogy érdeklődjenek a Mátyás király-úti Zimonyi cukrászdában.

Nagyvárad thj. város adóhivatala. Árverési hirdelmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy a nagyvárad forgalmi adóhivatalnál kimutatott forgalmi adóhátralék fejében lefoglalt és a városi közraktárba beszállított ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az első árverést 1943. október 5-én, 11 órára, a második árverést 1943. október 14-én, d. e. 11 órára a városi raktárban ezennel kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százaléka.
4. A vételárat azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1943. szeptember 24.

A kiadmány hitelűl Molnár kiadó.
FONDRÉ SANDOR
 végrehajtó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala. Árverési hirdelmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy a köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1943. október 2-án, 11 órakor, a másodikat 1943. október 11-én, 11 órakor a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százaléka.

Nagyvárad, 1943. szeptember 25.

4. A vételárat azonnal és készpénzben kell kifizetni.
 A kiadmány hitelűl Mesterné kiadó.

LITERÁTI JÁNOS
 végrehajtó.

SPORT

Ezuttal sem tört meg a jég...

Ragyogó játékkal győzött a NAC a bajnok ellen

NAC—Csepel 3:1 (1:0)

Góllövők: Tóth III, Barna, Szalay és Bodola

A borongós, esőre hajló idő ellenére is szépen megtelt az Erzsébetligeti pálya nézőtere, mire a csapatok kifutottak, legalább 6000 szurkoló szorongott a pálya körül.

Szöke II. sípjelére fél öt előtt öt perccel a következőképpen álltak fel a csapatok:

NAC: Vécsei, Mészáros, Ónody, Szegedi, Juhász, Deményi, Kovács II., Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.
Csepel: Szekeres, Kállói, Szalay, Bakos, Olajkár II., Rákosi, Váradi, Marosvári, Szabadkai, Dudás, Fuszek.

A Csepel választ és enyhe széllel támogatva kezd. A kezdeményezést azonban nyomban a NAC veszi át és már az első percben csak Kovács II. leszeresaladása menti meg Szekeres kapuját a veszélytől. Utána egy perccel már Tóth III. rohamoz és beadását Kopek éppen csak hogy fölé vágja. Majd Kállói szögletre szereli Matyit, abból ismét szöglet lesz. Valahogy úgy indul a játék, hogy itt ma nagy hengerelés lesz, azonban a szerencse ez alkalommal sem hagyta el a Csepelt, mert a nagy nyomás ellenére is, csak a 8. percben válik góllá a szorongatás. Ekkor

Sárvári Tóth III.-at szökteti, a szélső csatárt Kállói nem képes tartani, Matyi úgy 14 méterről, nehéz szögből megvívja a labdát és az igen élesen a balsarokba köti ki. (1:0.)

A 9. percben Váradi összefejel

Igazságtalan tizenegyessel szépít a bajnok

A II. félidőben nagy erővel fekszik bele a Csepel a játékba, de egy-kettőre a NAC veszi át az irányítást és így a 4. percben már eredményes is. Kállói kap egy labdát, Tóth III ráüt és elveszi tőle, sarokkal ügyesen becsusztatja középre. Barna elé, aki éles lapos lövéssel a jobb sarokba vágja. (2:0.)

A 14. percben óriási játékevezetői tévedés miatt glt kap a NAC. Mészáros szerelni akarja a labdát leállító Szabadkai a 16-on belül, Szabadkai a labdára lép és elesik, a játékevezető meglepetésszerűen 11-esi ítélt. A büntetőt erős közép-magas lövéssel a balsarokba lövi. (2:1.)

Nagy elkésrérdéssel fekszik bele a NAC. Egyik támadást a másik után vezeti. A bajnokcsapat szinte alárendelt szerepet játszik s a csepeli disznó most csak abban nyilvánul meg, hogy a nagy helyzetek alapján akár 5-6 góllal is vezethetne a NAC, ám a jó Szekeres mellett a Csepel legendás szerencséje is védi a bajnokcsapat kapuját.

Végül is a 24. percben ismét hálót ér egy zöldfehér labda. Bakos talpaltá Barnát, a szabadrugást Bodola 30 méterről hatalmas lapos lövéssel küldi kapura s az a jobb kapufa tővérel vágódik be a balsarokba. (3:1.)

A gól után még csak fokozódik az iram, melyben ez alkalommal is a NAC vezérkedik. A bajnokcsapat már teljesen feladta a harcot, szinte alá-

Ónodyval s t szélsőt kiviszik, a 10 percben azonban visszatér.

A NAC állandó támadásban van, a csatárok jól tartják a labdát, lönek is, de Szekeres remekül állja a sarat. A ritkán előforduló Csepel támadások erőtlenekek s a zöld-fehérek védelme könnyen szétrombolja.

A 19. percben már a 4. szögletet rugja a NAC, ezt is Szekeres huzza le remekül. Utána Bodola—Tóth III. összejátékkal rohan le a NAC balszárny, Matyi beadását az igen jó formában lévő Barna mellé lövi. Olajkár II. is próbálkozik egy hosszú lövéssel, azonban Vécsei a helyén van.

Fuszek nem boldogul a balszélen és helyet cserél a sérült Váradival, így néha feljön a Csepel, de Mészáros és Ónody előtt így sincs tekintélye a Csepel csatársorának.

Élénk, eleven a játék. A közönség biztatja a lendületesen és szépen játszó NAC-ot.

Szót is fogadnak a zöldfehérek, de támadásaikat nem kíséri szerencse. Több egészen biztosnak látszó nagy helyzet adódik, de a csepeli disznó részen van és 2-4 gól helyett csak 1:0-lal zárul a I. félidő.

A NAC-nál Krüger Károly is és Rónay Ferenc is nyugalomra intik a fiúkat, megvaanak a játékkal elégedve s mint mondják, ha így játszanak tovább, nem lehet kétséges a győzelem.

rendelt szerepet játszik. Sárvári harcok ki jó helyzetet, de Szekeres még idejében közbe lép. Állandóan a NAC támad. Juhász fejjel szökteti Tóth III-at, majd Barna küldi Kopeket rohamra. Később Matyi közepre keveredik Kovács II-nek ad, a szélső alig lö mellé. A 41. percben Sárvári ereszt meg egy hatalmas lövést, de a kitűnő Szekeres részen van. Nyomasztó NAC fölényrel ér véget a játék. Szögletarány 11:3 (7:0) a NAC javára.

Bírálat

A 3:1-es gólarány nem fejezi ki jól azt a fölényt, mellyel ezt a mérkőzést a NAC végigjátszotta. De nemcsak jobban játszottak a zöldfehérek, hanem szökeben is. Különösen a technikai és erőnléti fölénye tünt ki a NAC-nak, de döntő volt a csapat egységesebb, tervszerűbb játéka is.

A bajnokcsapat nagy csalódást keltett. A Váradi sérülését nem fogadhatjuk el méntségül, a kétszeres bajnoknak igazán nem volna szabad ennyire megérezni egy játékos hiányát.

Egyénileg a NAC közvetlen védelme mind a három tagja kitűnően látta el feladatát. A fedezetsorban Juhász egészen kiváló játékot nyújtott, de hatalmas munkát végzett két szélső társa is. A kitűnő támadóorban örvendetes Barna nagyszerű já-

téka, tökéletesen illeszkedett a Sárvári, Bodola, Tóth III válogatott balszárnyhoz. Kopeknek most nem sikerültek a szemfülességei, bár igyekezetét neki is el kell ismerünk.

Nyilatkozatok

Cseuz Gyula NAC elnök: Egészen kiváló játékot mutatott be a NAC, ennek alapján akár 5-6 góllal is győzhetek volna. A Csepelnek ez alkalommal is szerencséje volt.

Vitéz Jancsó Béla alelnök: A játék úgy nézett ki, mintha a NAC lenne a bajnok és nem a Csepel és én ennek örülök.

Rónay Ferenc: Meg vagyok elégedve a csapat játékkal. A csepeli disznót azonban így sem tudtuk teljesen leszúrni, mert hiszen 5-6 gólkülönbséggel kellett volna győznünk.

Jávör Pál a Csepel edzője: Balszerencsénk volt. Váradi sérülése nagy hátrányt jelentett. Így a jó NAC-al nem bírhattunk.

Bernáth Ferenc, a Csepel sportigazgatója: A NAC olyan formában van most, hogy azzal még a teljes Csepel is nehezen bírna, így tartalékosan pedig nem is érthetünk el jobb eredményt.

A többi NB I csapatok eredményei:

Gamma—Ferencváros 3:2 (2:2).

Debreceni DVSC—Vasas 3:3 (1:2).

Ujpest—Elektromos 9:0 (1:0).

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Angóra süldők nagyon olcsón eladó. Nagy Ice-u. 10. (Gerliczy-utca) vasúti átjáró.)

Világvevő Telefonken rádió gramofon és zeneszekerénnyel és egy segédmotoros kerékpár eladó. Cim a kiadóhivatalba. 763

Kombinátszoba, konyha, rekamier eladó. Veró asztalos, Kapucinus-u. 11. 725

Vadgeszlenyét bármely mennyiségben vásárolt a Vegyi- és Élelmiszeripari r. t., Árvos Pál-u. 2-6. Telefon 12-31. 773

Vashordókat magas árért veszek. — Mátyás király-ut 104. Szabó József, 770

Veszek egy jobb háztól 2 és fél éves kis gyermek részére egy jókarban lévő fehér báránnyól kishundát. Varju-utca 49. sz. 783

Alig használt diófa hálóbutor eladó. Berkovits Ágoston-u. 12. Biró-telep. 782

Ingatlan

Eladó ház Szaniszló-utcan nagy telekkel 80.000. — Ujváros központjában szép sarok telek 27.000. — Meghízott Prager Ingatlanügynöksége, Teleki-utca 28. 779

Eladó sürgősen "üdőszanatorium" közelében egy katasztrális hold szőlő terméssel együtt, egy szobás lakással. Ár 24.000 pengő. Özy. Tatayné, Szilgietti-utca 12. Telefon: 28-74. 787

Állás: nyec

LAPKIHORDÓ Velence környékére felvétetik. Jelentkezni a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 768

Munkáslányokat felvesz a Turul Szövetség, Árpád vezér-ut 47. 788

Nagyipari vállalat keres fiatal tisztviselőt közves német nyelvtudással és angolnyelvtudással, németül tudó, érettségizett, 30 év körüli önálló írtti munkáját. „Öskerecseny” jellegűre kiadiba. 744

Salgótarján SalBTC—Kolozs-vári AC 3:0 (0:0).

Szeged. SzVESE—DiMAVAG 5:1 (3:1).

Kispest—BSzKRT 6:3 (1:1).

Szolnok. Szolnoki MÁV—Ujvidéki AC 3:2 (1:1).

A fenti eredmények alapján a bajnoki sorrend így fest:

1. Nagyvárad	4	4	—	—	14: 5
2. Kispest	4	3	—	1	16: 9
3. Gamma	4	2	—	2	10: 7
4. SalBTC	4	3	—	1	12: 9
5. Ujpest	4	2	—	1	18: 6
6. SzVESE	4	1	—	3	7: 3
7. Ferencváros	3	2	—	1	11: 5
8. Csepel	3	2	—	1	8: 8
9. Kolozsvar	4	2	—	2	6: 9
10. Ujvidék	4	1	—	1	2: 8
11. Vasas	4	1	—	2	7:10
12. DVSC	4	—	—	3	1: 4
13. Elektromos	4	1	—	3	3:15
14. Szolnok	4	1	—	3	7:11
15. BSzKRT	4	—	—	1	3: 8:14
16. DiMAVAG	4	—	—	4	3:15

Kiskun

Győzött a NAC utánpótlás is

NAC II—Békéscsabai Rokka 4:1 (2:0). Énekes játékevezető irányítása mellett nagy fölényrel nyere meg a mérkőzést a zöldfehér utánpótlás. Góllövők: Bodnár 3, Ferenczi, illetve Tomceskó.

Kazánfűtőt, kifutófiut azonnalra keresek. Mokos kemefestő, vegytisztító. Nagyvárad, Csáky-u 15. sz. 764

Irodai munkában, gépirásban, pénztárkezelésben jártas kisasszonyt azonnalra felvesz Nemzeti könyvkereskedés, Rákóczi-ut. 784

Alkalmazást nyerhet irodában erettségivel vagy ezzel egyenlő végzettséggel rendelkező keresztyén, elsősorban protestáns nő. Erdeklődni lehet a református Szilágyi Erzsébet leánygimnázium igazgatóságánál, Tiszta Kálmán tér 2-4. szám, délelőtti órákban. 780

3-4000/pengő óvadékkal megbízható jó megjelenésű úgynököt keresek csoportvezetőnek. Cim a kiadóban. 790

Hilónjéle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű fergek irtását 38 évi gyakorlatjal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Paragazzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutoras-Szilgietti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-utca 5. 729

Másolást saját gépemén vállalok. Cim a kiadóban. 712

120-200 darab birkat telettesre vállalko. Cimet „Teletetés” jellegre a kiadóba. 785

Egy új női magyar ruha közepier metre eladó. Pál-u. 3. szám. 634

Elveszett

Székegyháziól Nagyváradra érkező sarmasági vonalon maradt zsákból e darab magasszárú nőcipő. Megtaláló adja le a kiadóba jutalmat kap. 786

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felelős: Dr. Paál Árpád
A kiadásért felelős: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Dózsa-utca 5. szám